

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“ (La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 15.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 8.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 10.— Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 16 para, a zastarani para 30.

Dijeljena za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kasav obzir uzeti; pitanja za avrste, uz koja neplaćena se pisma ne primaju. — Dismu i novce treba šiljati Uredru Objavitelja Dalmatinskog u Zadru.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Njemačka ofenziva na zapadnoj fronti.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 1. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 1. maja 1918.

Zapadno bojište:

Više puta ponovljena navalna čilih francuskih snaga na Dranoutre skršila se u njemačkoj vatri. S obe strane Somme uspješni izvodi.

BERLIN, 2. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 2. maja 1918.

Zapadno bojište:

Vojna skupina nasljednika prijestolja Rupprechta i nasljednika prijestolja njemačkog:

Da bojni front pomače stanje se nije izmijenilo. Artiljerijskoj fronta pojačao se u odsječu brda Kemmela i oživio je više puta između Somme i potoka Luce, kod Montdidiera, Lassigny i Nogona. U ostalom borbeno djelatnost ograničavala se na izvode.

Vojna skupina vojvode Alberta:

Na Lothringškoj fronti bila je francuska artiljerija popodne živa; manji neprijateljski zagoni bijahu odbijeni.

Prvi general, kvartirmajstor Ludendorff.

Ostali izveštaji austrijsko-ugarskog i njemačkog glavnog stana od 1. i 2. maja nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskomu“.

Potopljena jedna engleska topnjača i jedna torpedača.

LONDON, 2. Službeno. Engleska topnjača „Cowlip“ potopljena je od torpeda dana 25 p. m.; nestade pet oficira i jedan momak. Torpedača br. 90 propala je dana 25 p. m. za jedne oltuje; nestao je jedan oficir sa 12 ljudi.

Državni preokret u Ukrajini.

BERLIN, 2. Težakci zastupnici koji su stigli u Kijev, oboriše stari Radu i dojakošnju vladu. Nova vlada koja se obrazovala, odmah je izjavila, da ona stoji na osnovu Brest-Litovskog ugovora. Javlja se uz to, da su uzapćene osobe bile megljuti puštene na slobodu. Uostalom ova apsenja nijesu stala u svezi sa državnim preokretom u Ukrajini.

Njemački državni podtajnik Braun o prilikama u Ukrajini.

BERLIN, 2. U odboru za prebranjivanje Reichstaga državni podtajnik Braun, govoreći o prilikama u Ukrajini izjavila, da od ovogodišnje zelte Ukrajina može bez sumnje izručiti jedan milijun

Don Marko Vežić, Jadrinovac:

S kuka na kuk.

(Skice).

XIV. Zanapasti.

Nas je amo malica, ali što pomaže, kad, što reku, svako svoj zaranak imamo, da domaće potrebe začepiti možemo i nenađnoj lijeke iznaci. U čemu barjak ožemosmo, to je liječnička struka i bez trunke nadriječništva. U toj smo mi znanosti i njezinoj izrući, što je do kvantiteta do te dotjerali, da bi i svojim komšijskim selijama, da je kod njih promečurnosti i uvjigjavnosti, koliko Jadrnosti i nadržajničkih oblaciha, u koje su uvili — na tucete mogli liječničkih kapaciteta ponuditi, a opet se kod nas ne bi oseka očutila, očuli li medvjed, kad mu za vratne žile muha zajaši.

A i ta je, da su kod nas ećini, nu ećini specijaliste, a ako je ta specijalistika u rukama, da o glavi i ne govorimo, uz mele izuzetke, ženske rase; hoće li nam sa te kćogod zamjeriti? Svegier smo u tome u sigurnu druživu, dok i svjeski centurmi ovijaju otmene dame aureolom „medicinae universalis“.

Ostetriciju i primalstvo batalimo, niti ćemo o babcama zboriti. Koliko je kod nas luća, na njima dimnjaka i u njima ženskih poudatih glava, toliko je to vrsnih i vješitih empirika u toj delikatnoj struci, gdje na mahove i o tankoj dlaci visi život i roditelja i rođjenčeta. Otrgne li se koje, otmie i da zemlju zagnoji, a pa što mari? A da za što se rodilo, već da mre, a ako je jednoj smrti što uzroka, koga nema, taj ni kruha ne šulja! — zavežu je naši i užev se u ramenima, usta ti zabrave, a ti,

tona žita, Postaralo se, da se teškoće u prijevozu, prema programu prebrde. Utjecaj novih političkih događaja u Kijevu teško je da se prosudi. Već se davno računalo s padom Rade, koja je malo utjecaja imala. Nije se bojala, da će prilike krenuti na gore. Nevćani promet domalo će propasti zbog to više rastućeg proizvoda papira; već danas njemački mark stoje u kursu više od rublja. Ipak akcija se može unatoč tolikim teškoćama, da izvede, ako bude ići na ruku jak vojnički pritisak.

Borbe u Finskoj.

Izveštaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 1. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 1. maja 1918.

U Finskoj bijahu uzbijeni prijelazni napadi na naše linije kod Tavestehusa i Lahtija. Finske čete uzle su Viborg.

U Viborgu zarobljen poglavica Crvene Garde.

STOCKHOLM, 1. „Aftonbladet“ doznaje iz Aba, da je poglavica Crvene Garde, Manner, zarobljen kad se zauzeo Viborg.

Japanska vlada i Francuska.

PARIZ, 12. Agencija Havas. Japanski ministar spoljašnjih posala uvjerava, u telegramu što je upravo Pichonu, da će nastojati da očuva i dalje razvija dobre odnose što postoje između Francuske i Japana. Telegram svršava s pohvom, da se radi dalje oko zajedničkog zadatka. Pichon mu je odvratio, da će i unaprijeg kao dosad raditi oko jačanja odnosa, koji spajaju Francusku s Japantom protiv zajedničkog neprijatelja, i da je uvjeravanje japanskog ministra spoljašnjih posala dragocjeno jamstvo za sigurnu savezničku pobjedu.

Njemačka.

Pitanje izborne reforme u pruskom saboru.

BERLIN, 1. Zastupnička kuća počela je jučer drugo čitanje osnove za izbornu reformu. Donaj-prije predložio je zast. grof Spee (centrum), da se osnova izborne reforme skine sa dnevnoga reda i odgodi dok se sklopi mir. Ovaj prijedlog, koji je od desnice dočekan burnim odobravanjem, pobudi u čitavoj kući veliko iznenađenje, te izazove oduhu burnu raspravu o poslovniku. Dredlađač izjavi, da stavlja prijedlog na svoju ruku, te da je uvjeren, da kad bi se taj prijedlog prihvatilo, to bi se na frontu podzdravilo kao neko spasenje.

Potpredsjednik drž. ministarstva dr. Friedberg izjavi, da bi prihvatiti prijedloga bio u velike opasao unutrašnjem miru naroda. Državna vlada ne može za to preuzeti odgovornost, te bi na prihvat odgovorila se krajnjim ustavnim posljedicama.

Nasla odobravanje s lijeva. Centrum, naprednjaci, socijaldemokrate i narodni liberalci izjavise se protiv prijedloga, pošto nije više u oćuće odgagjali iznesene osnove.

nije li ti trava na mjestu, i pači li te s koga kraja, traži druge kadije, jer te i onako amo kod nas isti tuži i isti suđi.

Već su amo kod nas neki liječnički kapaciteti, pa ne pripomenemo li ih, čemu nam onda, već u sampas, trud i napori, da kameņu uz brjieg i prisniće valjamo?

Na prvome je mjestu „čimer“ Čigre Tuđine za ujed zmije, li je te otrovnića guja svojim setinom zaštrcala, ili se k Čigri opremaj, ili se s ovim čarnim svijetom alati: Na obir ti. Ona će te na stocić do sebe posjesti, ranu omjeriti i ogledati, do tri se puta u oči zagledati, a tri druga u uši halnuti, da te, poput žabe zapuhari i ako je drugo krštena Čigra, a drugo gršljiva zabarina — zapuše, zableuši i općini, da niti svojim očima sebe nazreš, ni ušima Čigrine čudotvorne i uklećem napune riječi čmješ, kolima će zmiju ureći, a tebe obnovljena i zdrava k zdravoj majci na obradovanje poslati. — Sad nastupa onaj otajstveni, a sveisto blagotvorni Čigrin operativni rad. Ona ti se nad ranu nabvije, tri puta jekne, a druga tri oćjekne, u pojedine riječi slijeva smoždinu svoje sile, snage i oćjelotvorne moći i nad ranom riječ po riječ izušćiva, otegnuv vratom poput ćaplje, a nabreklih vratnih žila ko ono vo u tvrdvu i okoritu izoru.

Ko mašuo Bartulova, je ga dika ostarila, smrti joj i drugoga, prekozemnoga živovanja ne će faliti, a u što je svojih napunih sedamdeset i pet godina ovozemnoga života uložila, o tome bi znali bolje prićati njezini brojni „pacijenti“, „rekovalesenti“ i izlikane snage.

Dok je Mašuka specijalista nepozeljene bolesti „režepilje“, njezina je metoda dijametralno oprječna Čigrinoj, a uspjeh je oćinstven, potpun i sjajan. Dok

Hofmann, nezavisni socijalista, izjavljuje, da će pozvati borcu na frontu neka obustava ve borbu. Ove riječi izazvahu burne prizore na desnici. Velezdajniče! Izdajica zemlje! itd. dovikivali su govorniku: Predsjedatelji ga pozove na red. Sada predložio vojga konzervativca, da se sjednica odgodi za jedan sat, da se njegova frakcija, iznenagjena Speevim prijedlogom, može odlučiti, kako će se držati. Ovaj je prijedlog prihvaćen glasovima konzervativaca, slobodnih konzervativaca i jednoga dijela centurama. Na to je sjednica odgojenaza jedan sat. — Kad je sjednica opet započela dogbie do burnih razlaganja među konzervativcima Libickem i Hegdebrandtom s jedne a potpredsjednikom drž. ministarstva s druge strane. Oba konzervativna govornika predbacivahu vladi, da njem što je izjavila osnovu o izbornoj reformi preuzela je odgovornost za sve te burne prijedloge. Potpredsjednik državnog ministarstva dr. Friedberg odvrati, opetovano prekinut od desnice, da krivnja pada na one, koji su toliko godina osujećivali izbornu reformu. Na to je prijedlog otklonjen sa 333 glasa proti 80 glasova.

Kuća progi lada na meritorno vijećanje o trima temeljnim paragrafima osnove o izbornoj reformi.

Prvi uzima riječ državni kancelar dr. prof Hertling, te kaže: Gospodo! Događaji u današnjoj sjednici mogu vas uvjeriti da bi mogli vrijeme proteći, a da ne dogjemo do sporazumka glede materijala, koji nas sada zaposljuje, da, baš ovi događaji i živa uzrujanost, koja se je danas očitovala pokazuje, kako jak je unutar ove kuće na svim stranama osjećaj odgovornosti, koim očekujete današnju odluku. Ovaj osjećaj odgovornosti, koji jednako visoko cijenu na svim stranama, ovaj osjećaj odgovornosti, koji dakle ne treba istom i siraživati, koji mogu predpostaviti, podaje mi nadu, da će ipak biti moguće doći do sporazumka. (Odobranje s lijeva i u centru.) Ali, če ipak razne različite i razne razlike mogu svedioniti. (Donovno odobravanje.) Gospodo! Da članak III. u onom sastavu, koji mi je dalo vaše povjerenstvo, nije prihvatljiv za vladu, to ste gospodo, iza opetovano podanih izjava državne vlade morali i sami sebi reći. (Odobranje.) A i sigurno u najboljoj namjeri stavljeni prijedlog zastupnika Lomanca, koji iz prijedloga povjerenstva odstranjuje razne oćtine, ni taj prijedlog ne može dovesti k cilju, jer ni ovaj prijedlog ne oduzima za „onu plutokratski znaćje, kojemu se na svaki način moramo ugnuti.“

Gospodo! Plutokratsko izbornu pravo ili ne djeluje ili prelazi daleko preko cilja i zasotirava već opstojće opreke, mjesto da dovede do ublaženja. Plutokratsko izbornu pravo, koje mjeri politička prava prema imetku i prihodu, bilo to sad direktno bilo indirektno, nije danas moguće u našem narodu, na oćikled neprestanih promjena u finacijalnim prilikama, u gospodarstvenim odnosima, na oćigled stepena političke naobrazbe u našem narodu. U plutokrat ko izbornu pravo vlada se sigurno ne može upustiti. Može se dakle raditi samo o jednakom izbornom pravu u razboritim granicama, kako je to natakuto već u osnovi. Jednako izbornu pravo valja načelno usta-

Čigra svu moć polaže u otajstvene, nu sveisto gole i sušte riječi — jesu li pjesničke „floskule“ i fraze ili suha proza, o tome ne može nitko suditi, jer im ne čuješ već šušljanje ize nabinih poljuljanih krunjataka — (Mašulini su neosvojjvi „ćekami“ Salamunovo slovo. Na upaljenu i ućičanu kožu, ispod koje se rasplasililo nemilo modrolo, (Mašuka ispiše Salamunovo slovo. Ti miruj i kad ti namigne, da se dižeš, diži se i kući polazi. Hoćeš li joj na polasku zahvaliti, kako ljubivo donosi, ili se neljusk i popul — ne zamjerite, što ga spominjemo! — magarca zaprdćecati i zarevati, Mašuka ti zamjeriti ne će, već s jednakiim raspoloženjem duše i jedno i drugo primiti. Niti si ti prvi, a, sve su prilike, ni zadnji. Na iskustvu svakojake prošlosti građec — ona će ovaj čin svoje velikodušnosti ko u more bacili, pa ako joj nitko ne zahvali, hoće riba morska. Čiglo što će se blago nasmijati, te voćjka oćititi neko zadovoljstvo poput blaziranoga lacmanćeta, kad za lijezne nesnosne prižge uzme šerbet s krkati.

Kad su skokovi, osobito u današnjem svijetu i u njegovu vijeku nešto obćajna i moderna, nu de, da i mi oskoćiti vćimo preko tugioga plota dvora — Martina Zake dopanemo. Panepu li nos razbijamo, sami pali, pa se sami i uđarili, a na te se ni nakašljati nećemo.

Usput ćemo spomenuti Žaku i uz punu lulu — i to zbog liječničke statistike, a pri tome naglasiti, da je carstvo Martinova liječničkog rada carstvo životinja, dakle je on tehničkimi izrazom životinjar — veterinar. Ipak Martinova struka u carstvu životinjstva nije što i kokot na zvoniku, da se svarku svoje vjetru klanja i priklanja, već znanost pozitivna, solidna, a sa svojih berićetnih učinaka i pogotovu uharua.

noviti. Obećanje je zadano, obećanje mora se uzdržati. Da onda, gospodo, molim da razmislite, da u svim modernim državama politički i socijalni život ide za tim ciljem, da je taj cilj jednakoga izbornoga prava u velikom broju modernih država već postignut, te da u nekim državama ide daleko preko onoga, što vam ova zakonska osnova predlaže. (Posve pravo — na skrajnjoj lijevici.) Ne će biti dugo moguće, da se Pruska oćima tome dubokome pokretu, da samo u Pruskoj bude isključeno jednako izbornu pravo. Moguće je i to, da se prihvate stanovite sigurnosti, te da se, kako odstrani strah od odvise radikalnih osnova, koje bi mogle proizaći iz općenitoga izbornoga prava. U samoj osnovi ima već takovih jamstava, a druge su na drugim mjestima takozvani moguće. Kako ćujem, spremaju se prijedlogi, koji hoće uvesti jošte daljnjih jamstava. (Ćujmo! Ćujmo! — na skrajnjoj lijevici.) Vlada će ove policije ozbiljno i sa dobrohotnoću ispitati, a razumije se samo po sebi, da je vlada, koja se je zauzela za to, da se provede jednako izbornu pravo, tvrdo je u isto doba odlučila, da se pokorine za to, da se po mogućnosti onemoguće škodljivi učinaci toga jednako izbornoga prava, kojih se valja bojati. Ne dvojim o tome, da će se postići ovaj cilj. Vrlo je željeti, da sada i do skora dogjemo do oćitih javni život kreće se u ovaj par u svijesti čitavoga naroda oko pitanja jednako izbornoga prava. (Zavahno odobravanje s lijeva i u centru.) Živahni poklici s desna: Ne, ne! Nazor o tome mogu biti različiti. O tome ne dvojim: Mogu samo reći to, da sam se naprezao, da svedo do posljednjeg vremena po mogućnosti dogjem u oćitak, te da doznam za raspoloženje u raznim razredima pućanstva. I tu sam uvijek našao jednotu iste: Pitanje jednako izbornoga prava mora se odlučiti. Opetovano već se je na to upozorilo, kako je potrebno, da se poduzi ona jednodušnost našega naroda, koju je on zasvjedočio u tom ratu. Držaj narodu upravo djan u svom jednodušnom razdriju ćanj i obezbriženju ove jednodušnosti, budemo li se ćuvati svih opreka, koje u tom pitanju pre-daleko idu. Sad stvar stoji ovako: Sade nam je jošte moguće da ispunimo obećanje, koje smo dali, te koje valja ispuniti, a da se na bojimo teških uznemirenja. Sad se može oćržati to obećanje, dok se u isto doba dadu one sigurnosti, koje su potrebite u interesu mirnoga, djelatnoga i napredka državnoga života. Ono, što sad možemo dati, to ćemo možda, ako se danas oćloni, moćati do neko doba pustiti da nam se oćme bazićteke neprilike za narodni život, kojih ne možemo izmjeriti još svu opasnost. Jednako izbornu pravo će doći! Doći će, ako ne danas, a dobi sigurno u dogledno vrijeme. (Vrlo ispravno!) Oćlazi sigurno bez teških neprilika, ili dolazi ize teških unutrašnjih bojevja; pa za to sada je pitanje: Gospodo! Kakovo stajalište hoćete zauzeti? Hoćete li sada pružiti ruke za sporazumak, koji može dovesti do toga da izbjegnemo teškim neprilikama, i te već sada prihvatiti sigurnosti, mjeru koje nas imaju od tih neprilika u budućnosti saćuvati; ili volite uzeti na se odgovornost, da izazovete ove neprilike oćklonom, koji ipak ne može doćeti otaj cilju, za kojim idete.

Je li tko ovcu ili kozu kamenom i buvanicom prođio i probio — a loga se voća namaljne i izmjeju krštenih ćuša, a kako li ti ne će jaća drugušnog pomilovati! ne omigavaj se, šta bi, jiti kod kućnih svjeta pitaj, već ili blaće prikloji, ili ga u jamečinu strmoglavu, ako nijesi voljan k Martinu trknuti, i da mogućim kamenom obagie i pogladi. Nezamjetljiva jaskra, a zasežni oganj — sitni trud, a golema korist, i poluzi li se kad živo na svoju bćcu, Martin — a ne ja i ti — ćovjekom ne bio, a kako li se brka nanosfo!

Ćudestveni je Martinov kamen nasljedno pravu kod Žakića. Kako god rgja po sroćinji redoni gredie, tako i kod njih sa gladom prelazi s oća na sina i neoprećivo vlasništvo na ovaj kamen. Martin ima sina i zakonitoga baštinika, Kundiju. Šta je, kako li je u Kundijini sruć, koji ti vjeri njime sudu, o tome neka suđi dođri Bog, ko i o tome, je li se oći zaželio, grada i njegova trgovca. Da mrtvu baćjaku mrtvaćki pokrov nabavlja. Ili što sin ni pred kine ne laja, pa ni pred oćevim pogušanim brkom jest, da ne vidi ni ure ni trenu doćepati se Žakića Ćekovitoća kamena, a doćjedno i ćakine sedmine. A je li ga se, je ga se (Martin) kukuruzovnić za svoga ćugoga i izvija vijeka našuljao, a profine kaše nasrkao a time i hereditarnih prava naućvao, pa tko da onda zamjeri Kundiju, da se i on zaželio omićita zalogaja liznuti!

Reku, da su rjećke ćiljene, biva, da rjećke, kad maslina rodom podbaca, a tako i neke nepogode i bolećine, ne nasrću one svakoga trenu na ludu ćeljade i ne napastuju ga. Ta nije se kršćanska ćuša sa svojom pameću zavabila, da će se svake ure u strane oćmećati i tamo po neproćodnim oberima busenje trunuti, praljkom barkati, te ćražiti

Nakon polemike grofa Hegdebrandta (konzervativca) protiv izjava ministra predsjednika te nakon izjave centuramaške zast. Dorscha, da će mali dio centuramaškova protiv osnovi, a većina za nju, rasprava je odgođena do sutra.

BERLIN, 2. U Zastupničkoj Kući odbijen je sa 235 protiv 183 glasa socijalno demokratski prijedlog, da se uspostavi paragraf 3 zakonske osnove, koji odreguje jednako izbornu pravo.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 2. Glavni stan, 1 o. m.
Fronta u Palestini:

U dolini Jordana i istočno od Jordana biju se novi bojevi. Iz rana jutra 30. p. m. Englezi pokušavaju da jakom pješadijom i konjicom probiju i dopru na zemljište istočno od Jordana. Njihovi napadi propadaju pred hrabrim otporom naših četa, koje su sve svoje pozicije zadržale. Neprijateljska konjica koja je u dolini Jordana prodrla prema sjeveru, bje primorana da se bje.

CARIGRAD, 3. Glavni stan, 2. maja 1918.

Fronta u Palestini:

Na istočnoj obali Jordana bojevi su po nas jednako povoljno tekli. Pred žilavom odbranom naših pozicija Englezi se iskrviše u jalovim navalama. Jake konjičke mase, koje su se zagonile istočno od Jordana prema sjeveru, biehu osjetno potučene i raspršene. Izvjesimo nekoliko zarobljenika, 7 poljskih topova, jedan teški dugaćki top i mnogo ratnog materijala.

Izveštaj bugarskog glavnog stana

SOFIJA, 3. maja. Generalni štab, 1. maja.
Mačedonska fronta:

Na više mjesta fronte, poglavito na istoku od Drijspenskog jezera, u okolici Bitolja i kod Doirana djelatnost oba strane vatre bila je na mahove živahnija. Sjeverno od Tahinskog jezera raspršimo vatrom više neprijateljskih izvidničkih odjeljaka.

Irska i zakon o vojničkoj službi.

LONDON, 1. (Reuter). Stapanje na snagu zakona o vojničkoj službi za Irsku bilo je kraljskom naredbom odgođeno.

Napetost između Njemačke i Holandije.

Ima već nekoliko dana, da iz Haaga dolaze vijesti o napetosti u odnosima između Njemačke i Holandije. Ove obavijesti nijesu jedino u svezi sa izjavama što je učinio holandski ministar spoljnih poslova; one potječu od česti i iz unutrašnjeg političkog stajališta prema vlastitoj vladi, a od česti i iz hajkeških uljeca, koji, naravno, i ovom prigodom djeluju na javno mnijenje u Holandiji, putevima koji su Ententi na raspolaganje. Tu spadaju u prvom redu saopćenja amsterdamskog «Telegraafa», o čijem političkom stajalištu se, po primjeru drugih država, obrazuje jedna koalicijska vlada, i tim utre put stanovitim ljudima da se iznova dočepaju moći, sudjeluju u navijanju javnog raspoloženja što se u ovom času tjera u znatnoj mjeri i iz Amsterdama. Tim nećemo reći, da se danas zbilja ne vode između Njemačke i Holandije pregovori, čije se povoljno rješavanje ne može smatrati potpunom sigurnim, i koji bi stoga mogli da daju povoda ozbiljnim teškoćama.

Radi se u načelu o raznolikom shvaćanju pojma neutralnosti, koje je za ovog rata samo po sebi izbito na javu, što od nasilja Entente, što od nepopustljivog pritiska što ga ona neprestano vrši na neutralce. Zbog ovakvog postupanja neutralci su već dotle došli, da izručivanjem svojih lagja Ententi te tim direktnim jačanjem ukupnog vojničkog stanja naših neprijatelja, oni ne naziru nikakvo diranje u dužnosti svoje neutralnosti, kamo li jednu povredu ovih dužnosti. I Holandija stoji na ovom stajalištu, tim više što može računati da, ako ne prepusti svojih lagja, američanski apostoli pravice, slobode i poštovanja malih naroda naprosto neće joj dopustiti da uvozi potrebito žito. Prema ovoj neprilici, u kojoj se neutralci nalaze, vazda su se u Berlinu susretljivo ponašali. Budući da Njemačka ne može da jamči za opskrbljivanje neutralaca, ona neće ni da ih izruči gladinji, čija posljedica Entente je tako sjajno iskušala na štetu malene Grčke. Ali s druge strane u Berlinu

šarulje, rigjovke, paskoke i kusce, da ga otovom smiču. I «rešpilja», neka je goropadna i teža bolest, opet nije pošasna, takajica i morija; obrijega je, a time i Čigri i Mašuci i ambulance rjeđe.

Nije tako kod svagdašnjih i težačkih bolesti, koje su u doticaju i vjerne pratilice težačkih truda, trzavica i krvoločenja. Između ih ostalih ne će biti najjašpaštenija i zadnja nazeba. Čeljad se upoti, prekali, nahladi i nazebe; kašalj ga otrlaka i promukne, da jedva na grlo krknuti može. Ne pripukne li i ne odamine nazeba do dva, tri dana, a pogotovu ne raščisti li se grlo, to je gotovo, da mu je «resica pala».

Što ćeš sađe?
Što ćeš i što i kod kola. Hoćeš li, da osovine ne škriplju i ne cvile, već glatko i povozito naprijed oskizuju, ređa ih je «smirom» ljuski namažati. Hoćeš li, da ti pala «resica» ne zanoveta, izdigni je i na starinu postavi.

A kako?
Tvoj ti kako, kad uvijek hoćeš kako! Manjina Buklijina «resica» namiješta i igrala će te za pjesme horne i bukare pune kući poslati. Drugačije ćeš, poput tukca, kad mekinje žbere i kljuva, grkljati, a nigda dogrkljati i bistrom progovoriti.

Manjina je stanica — a tko bi ovake zamašne profesije i povjeravao mladim vjetrogonjama i neiskusnoj ruci? — nu svegljer svojim zvanjem zaposlena i završenih rukava. Rađ oko «resice» nije kompliciran, ni deseterom korom otucana siromaška

drže, da jedno ovako elastično tumačenje neutralnosti, kakvo se danas posvuda opaža, mora se i naprama Njemačkoj ispoljavati, kad se sa njemačke strane zahtijeva. U pretresanju pitanja o prijevozu, kao god pitanja o prižini i pijesku — u koliko dolazi u obzir prijevoz po Rajni — i u pretresanju prava prijevoza kroz provinciju Limburg na pruzi Aachen-Antwerpen, ta su gladišta stekla odlučnu važnost. Zasad još se nije postigao sporazum u shvaćanju na jednoj i na drugoj strani, ali ima dobra volja da se ne pusti da stvar dogje do ozbiljnog sukoba.

Kako god bilo, treba da se u Holandiji računava s tim, da će se na njemačkoj strani tvrdo i energično braniti ono, što se u današnjim prilikama i naprema držanju neutralaca smatra u Berlinu kao pravedan zahtjev njemačkog carstva i njemačkog naroda. To ne može da preinači ni zabrinutost, da bi u slučaju da Holandija ne popusti, dalji odnosi između dviju dosad uvijek sprjateljnih susjednih država mogli da dobiju nepovoljan karakter.

Položaj holandske vlade.

AMSTERDAM. Haški dopisnik «Allgemeen Handelsblada» javlja: U Haagu se raznose glasovi o odstopu kabineta u savazu sa držanjem Holandije prema Njemačkoj. Ovi glasovi nijesu bez ikakva temelja, ali im se aktuelno značenje ne može za sada pripisati. Doteškoće sa Njemačkom, i mišljenje, koje se je često javilo da ministar Loudon nije uvijek u tom pitanju udario pravim putem, pojačale su nerazpoloženje prema vladi. Osim toga misle neki, da bi druga koja ličnost, koja nije poput ministra Loudona u pitanju pijeska i šljunka vezana prijašnjim izjavama, mogla slobodnije urediti to pitanje. Mnogi zastupnici raznih frakcija drže, da bi dobro bilo da se sastavi nacionalni kabinet koji bi se sastojao iz mjerodavnih ličnosti svih stranaka. Nu ovaj pokret nema organizovanog smjera protiv vlade, a kamoli većine u komori. Valja svakako istaknuti, da je popularnost ministra Loudona toga donekle trpjela. Sve do nedavna natečaju se vojevi svih stranaka da ga proslave. Valjati će svakako promisliti, ima li se baš u sadašnjim prilikama promijeniti kabinet. Od strane bi se ententnih vlasti to tumačilo, kao pobjeda Njemačke. U opće čini nam se nevjerovatnim skori odstup kabineta.

Između Njemačke i Holandije.

ROTTERDAM, 1. Kako javlja «Nieuwe Rotterdamse Courant», pregovori su između Njemačke i Holandije već toliko napredovali, da se za obe stranke postiglo povoljno rješenje pitanja i da se o tome čim prije očekuje jedno saopćenje.

UGARSKA-HRVATSKA.

Hrvatski sabor odgođen do 10. svibnja.

Na 29 aprila bila je zadnja sjednica Hrvatskog Sabora.

Predsjednik sabora Dr Medaković, između ostalih podnesaka, dao je pročitati dopis predsjednika dalmatinskog sabora dr. Vica Iličevića za pomoć izgladnelom pučanstvu Dalmacije. Dikazano je, da ministar upravitelja Šolte u Dalmaciji da mu se dopušta uvozić nekoliko vagona životnih namirnica. — Došlo je pročitano to izvješće, predsjednik izjavi, da je time iscrpljen dnevni red današnje sjednice, pa predlaže, da se radi uskrsnih prvoslavnih blagdana i radi toga što zakonska osnova o indemitetu mora ležati 3 dana na stolu visoke kuće, da se sabor odgodi do 10. svibnja o. g. Prma se. U 12 sati diže predsjednik sjednicu.

Produljenje financijske nagodbe.

U nedjelju prije podne sastala se u Zagrebu na skupnu sjednicu regnikolarna deputacija pod predsjedanjem tajnog savjetnika Miroslava grofa Kulmera, a u prisutnosti bana Antuna pl. Mihalovića i odjelnog predstojnika dr. Vanka Kriškovića. Izvjestitelj dr. Lorković pročitao je brzojavni nuncij ugarske regnikolarne deputacije, koji sadržaje magjarske prijedloge. Ovi se prijedlozi tiču u glavnom produljenja financijske nagodbe do konca godine, te spornog pitanja zaračunavanja ratnih poreza, glede kojih su Magjari u glavnom ostali kod svog prvobitnog stanovišta. Smatrajući te poreze kao poreze sa odregjenom svrhom (Zwecksteuer), to jest za pokriće ratnih troškova. O nunciju i njegovom sadržaju razvila se živahna rasprava, a na koncu je jednodušno izraženo, da hrvatska regnikolarna deputacija ostaje kod svog stanovišta, koje je potpunoma protivno od ugarskog shvaćanja. U tom će se smislu sastaviti odgovor na ugarski nuncij, u kojemu će izvjestiti dr. Lorković.

zakrif, nu sveisto je delikatan. — Pričućeš ko ovca za strižibu, nada te se odugonjači starica poput iscrvotučene bukve nad listom makljena, za kosu te muški i po zanatu desnicom prikeleči i busen na vrh čiverice i ljemjenjače nategne. Kako ona za kičmu poteže, onako se i ti za bakom, izdižeš, dok te nenađno drugom o ramenu ne prigrlavi, da polegušiš. I bi ti, od pustih bi muka i zaajmekno te pokojnu majku, ako ti nije živa, zavapio, da u to nešto, poput kapsule na praznoj «pištolji», ne škljocnu, a time se i «resica» na odnemarenu starinu vrati. Sad tu za te rajna i zdrava duljega boravka nije, već se opremaj, otkuda si i došao, a ako je još šlogod između tebe i Manjine, tamo vam to, u što ga mi ne ulazimo, pa nas ni zanimati ne može.

Već reku, da kaka obir, taki i vez. Nu na prigode se sluči čeljadetu, da niti je obirao, pa ni veza izvezaov, već, ko iz neba pa u rebra, nenađna i neočekivana. Ti se uzmeš krsiti, na vraia izvirivati, očima u nebasa i izbijeljivati, pa sveisto pomoći ni izdovora ni iznutra. Koliko ih je juče babi Manjini sjedina u glavu sagnato, čitavi joj ih dugi vijek nije onoliko segnó.

Eto ti jučerašnjega nesregljenoga juče Manjini Ilije Knežića iz obilžnje župe, pa s istim alatom za istim zanatom, da starica pomaže, u čemu, osim dragoga Boga, da ne može nitko drugi pomoći.

Bit će desetak godina, da Ilija, neka pomlađji gođinama, nosi na glavi kapu varčakušu i dubaklju, da prikrije, baš i nije sramota, već nagđu

Naši Dopisi

Sinj, 27 travnja.

(Proslava imendana N. V. cesarice i kraljice). — Danas je i u ovoj varoši najsvetčanijim načinom proslavljen imendan Njezina Veličanstva cesarice i kraljice. Uredi izvjesiše državne zastave, a cijela je varoš bila okićena sagovima. U 10 sati prije podne u župskoj crkvi ispjevana je svečana služba Božja, kojoj je, uz kotarskog poglavara Inocenza Monassa, prisustvovalo sve činovništvo, općinski prestavnici i časništvo. Po sv. Misi pjevana je žalvalnica za dugo i sretno zdravlje naše premilostive cesarice i kraljice, a božja je služba počela i svršila svitanjem carevke.

Starigrad, 28 travnja.

(Caričin imendan. Odlikovana nadučiteljica). — Jučer je ovdje proslavljen imendan naše premilostive cesarice i kraljice Zite. Osobito su se u tome istakle — kao što vazda pri svim patrioćnim manifestacijama i akcijama — naše pučke škole. Svi javni uredi, društva i školska zgrada itd., bijahu taj dan okićeni barjaticima. Oko 10 sati bilo je sakupljeno sve učiteljstvo sa školskom djecom u urešenoj škol. dvorani. Tu je djeci bila protumačena znamenitost dana, te istaknute odlične vrline, osobito ljubav prema djeci plemenite vladarice. Istaknuta je skrb njezina za uzgoj siročadi i kako je baš siročić iz ovoga grada, bivši učenic ove škole, kojemu je otac poginuo na bojištu, dobilo na «Zitinoj lutriji» tisuću kruna. Djeca su oduševljeno klicala i pjevala uz carevku razne rodoljubne pjesmice.

Zasluzna nadučiteljica gospođa Kuničić ovom je prigodom prvi put uredila grudi cesarskim odličjem, kojim je Svijetla Kruna nagradila njezine zasluge. Stariji član uč. zbora u ime sviju sudačno je čestitao odličnoj kolegici, ističući kako je to odlikovanje na diku i čitavom starogradskom školstvu. Zatim je dražesna učenica Imelda Politeo, u ime šk. djece, izrekla krasnu čestitku vrljednoj upravitelji, te pobudila među djecom pravo ganuće i oduševljeno klicanje. Nadučiteljica je lijepo zahvalila i pozvala djecu da pokliknu živio premilostivomu vladaru.

Doslje toga krenula su djeca preko grada, pod škol. barjaticima, u nadžupničku crkvu, na svečanu službu božju, na kojoj su bili predstavnici vlasti i korporacija, te vojnici i dosta pučka.

Vrgorac, 1. maja.

Jučer se je ovdje otvorila ratna kuhinja za djecu od 2 do 12 god. i za potrebne bolesne starce i starice. Već u početku izdava dnevno do 210 obroka. Pri otvoru pozdravio je prisutne g. poljod. učitelj Morović na ime upravitelja kotar. Događarstva dr. Zoreca, te u kratko protumačio svrhu ratne kuhinje. Za njim je govorio g. općinski upravitelj Petrović, istaknuv kako treba da se svi zauzmemo da spasimo djecu od glada; preporučio građanstvu ovo humanitarno djelo da ga u svakoj prigodi podupru. Spomenuo je kako naš premilostivi Vladar želi, da se što prije dogje do časnog mira, te da prestanu ove grozote rata, te u Boga zaželio, da mu to što prije pogje za rukom. Istaknuo je kako gosp. Namjesnik dolazi u susret za zadovoljenje ratnih kuhinja, te svršio sa trokratnim živio Njeg. Velič. Cesaru i Kralju i preuzvišenom gospodinu namjesniku, što gromko svi prisutni prihvatise. Za tim školska djeca otpjevaše Carevku. Velečasni župnik Fra Ante Gnjec u svom je govoru istaknuo, kako i kršćanska dužnost svakoga duži da podupire ovakove ustanove te i on preporučio, da se građani zauzmu, da ova ustanova uzgodne još dalje proširiti svoje blagotvorno djelovanje, zaželio sretnu budućnost domovini. Na to djeca otpjevaše himnu «Lijepa naša domovino». Prisutno je bilo učiteljstvo i sve vlasti i mnoštvo građana. Za tim djeca pograbiše svoje zdjelice i poredaše se da blaguju. Bolno je na svakoga djelovalo viđeti, kako je radi oskudice dvije trećine djece jako propatilo, a to je najbolji dokaz, koliko je potreba bila da se dogje do ostvarenja ove plemenite ustanove. Odbor je brzojavno zahvalio preuzvišenom gosp. Namjesniku i upravitelju Događarstva dr. Zorecu, i zamolio da mu ni unaprijed neuskrate svoju pomoć.

DALMATINSKE VIJESTI

Odlikovanje.

Njegovo Veličanstvo udijelilo je poreznim oficijalima Antunu Paviću i Nikoli Radmiru, u području Zemaljskog financijskog ravnateljstva za Dalmaciju, zlatni križ za zasluge na traku kolajne za hrabrost.

svojih mladih dana i peljavost. Ono onda on bio obolio i u dlaci ostade, da se ne alali s ovim svijetom, kad ga bila srvala nemila i teška boba «tifa» pošaline. Izlikao je, ali koja korist, kad kosa otpala, a čelavica ostala gola, ko da je onoga trena iz mračne grobnice izvagnena.

Što ćeš ti sada, obrano moja, kad te nitko obraniti ne može, šta li juče starica i moja smelena župijanka? Ta Samsonu iz busije kosu ostrigoše, a istim trenom i on snagom oduši i smalaksa; Iliju je pošalina spržila i spalila, pa šta će onda Manjino znanje i umijeće, kad Arhimeđu fali tačka, da čitavim svijetom poljuja, a na Ilijinoj peljavici kičma, da njome Buklija prođma «resicnim» temeljima i silil njezinoj zube sraska.

Što će Manjina, kako li će, hoće li zavzati ostale mjesne čime na konsultu, pa i Martina, kad četiri oka daleko bolje vide nego li dva, tko će vijeću presjedati, ko li će se koraci poduzeti, raspitajte se, na sigurnijim i pitinijim izvorima, jer sam vam ja u tome i gluhi i otpale «resice». Što znam, jest to, da se i danas Ilija, poput slute, našim selom smuca, a tko se k njemu primakao, tvrdi, da na grlo ne može ko ni na praznu lakomicu. To bi bio znamen, da pitanje njegove «resice» nije jošte riješeno. Još znam usigurno, da je ovaki posao za svakoga velika zanapast, pa bi reći i za Manjininu kliniku.

Imenovanje.

Ministar predsjednik imenovao je namjesništvenog tajnika na političkoj upravi u Dalmaciji dr. Ćriha Bandla ministarstvenim podtajnikom u stanju uređa za narodnu prehranu.

Proširenje prava na vojničke potpore (prinos za uzdržavanje).

Zakonom dneva 31. marča 1918. promijenjen je, odnosno proširen, zakon od 27. jula 1917. i dotična ministarska naredba u ovim trim točkama:

I. Zakonito se ženi i djeci gazista, zastavnika i praktikanata, koji pripadaju pričuvu ili narodnom ustanku, a koji imaju pravo na vojničke obiteljske pristojbine, te stoga do sad nijesu imali prava na vojnu potporu, pristojbi počevši od 1. aprila 1918. pravo na vojnu pripomoć u iznosu, koji se dobije, ako se od pristojbe vojne potpore odbije iznos vojničkih obiteljskih pristojbina što im pripadaju.

II. Prinos za izdržavanje u iznosu faktičnih davanja sa povišenjem od 50% predviđenim u 4. stavku §a 3.a zakona 1917. imade se danom 1. aprila 1918. povišiti na 100%. Za ovo povišenje mjerodavan je onaj iznos faktičnog davanja, koji je pozvanik davao prije 1. augusta 1916; a ako se radi o sudbeno dosugjenog izdržavanju mjerodavan je iznos utvrgjen u sudskoj presudi.

III. U slučaju pozvanikove smrti ili nestajanja može se podnijeti prijava sve do svršelka demobilizacije, dakle bez obzira na vrijeme kad je pozvanik umro ili kad ga je nestalo.

Ova odredba vrijedi i za one prijave, koje su po zakonu 1912, odnosno 1917. već bile odbivene jer prikazane poslije 6 mjeseca nakon smrti ili isčežnja pozvanika. No u ovim se slučajevima prinos može da udijeli tek od dana 1. aprila 1918.

Ratne i pučke kuhinje u Dalmaciji.

Po vijestima što primamo sa sviju strana zemlje dizanje ratnih i pučkih kuhinja i zanimanje za ovu blagotvornu ustanovu svuda je u velikom jeku, jer se narod uvjerio da, s obzirom na osobite naše prilike, te su kuhinje pravi spas siromašnom svijetu, koji u ovoj općenito neslašici hrane, može da bar jedanput na dan tu jede što kuhano. Koliko Vlada sama nastoji i dolazi u susret nastojanju pojedinih odbora da se take kuhinje ustanove gdje se god može, vidi se iz ove pregledalice o stanju ratnih i pučkih kuhinja u Dalmaciji početkom mjeseca maja.

Politički kotar	Broj ratnih i pučkih kuhinja	Broj obroka, koji se dnevno razdavaju	Mesečni kontingent u kg.	
			ječma	zobnog riža
Zadar	52	23.360	24.511	24.511
Benkovac	5	1.450	1.522	1.522
Šibenik	2	3.400	3.570	3.570
Knin	2	400	393	393
Split	20	12.010	13.410	13.410
Supetar	14	6.650	6.983	6.983
Hvar	4	1.200	1.260	1.260
Korčula	6	3.600	3.780	3.780
Mačarska	4	1.350	1.392	1.392
Sinj	1	400	420	420
Imotski	1	300	315	315
Dubrovnik	2	850	893	893
Kotor	12	2.690	2.802	2.802
Ukupno	125	57.660	61.251	61.251

Za trgovanje marvom za klanje i za opskrbljivanje mesom.

Na 9 o. m. biti će na Namjesništvu sjednica, da se podvrgne reviziji zadnja namjesništvena naredba o trgovanju marvom za klanje; i da se uređi opskrbljivanje pučanstva mesom. Na tu su sjednicu pozvani predstavnici Zemaljskog Odbora, Zemaljskog gospodarskog Vijeća, Trgovačkih Komora, ratnih industrija i ovećih Općina. Namjesništvo je megutim naredilo, da udruženje mesara sniži postotak, za dobitak i pokriće režijskih troškova, od 7% na 3%.

Otpremanje djece na ferijalnu koloniju u Hrvatsku.

Središnji odbor u Zagrebu za smještanje djece iz južnih krajeva na ferijalne kolonije u Hrvatskoj brzojavio je, da sva djeca, koja onamo dolaze, moraju u zaštitu doba da su uspiješno cijepljena protiv boginja. Opozoruju se stoga župnici i učitelji, da se pobrinu, kako bi dotična djeca barem 10 dana prije polaska bila cijepljena već u zavčajnoj općini, budući da se necijepljena djeca ni u kojem slučaju ne će moći šljati.

Za našu djecu.

Pišu nam iz Vrgorca, 2. svibnja:

Općinski je upravitelj zamolio župnike Oraha-Prapatnica i Stija da mu pošalj popis one djece za koje se je bojati, da bi mogla od glada stradati, eđa im se moćno dijeli sočiva da se uzognu prehraniti u ovim teškim časovima, pošto u onim selima vlada velika bijeda a osnivanje je ratnih kuhinja otežano radi rastrkanosti sela. Buđe li mu poći za rukom nabaviti više hrane ovakovo će djelovanje protegnuti i na ostala sela ove općine. U tim selima grade se, uz pripomoć vlade, takogđer putevi, eđa siromašniji slojevi pučanstva dogju do zarađe.

RAZLIČITE VIJESTI

N. V. Cesar na inspekciji bečke posade. BEČ, 1. Njegovo Veličanstvo pregledalo je jučer u Drateru i na vježbalištu Schmelz doknadne i pohodne formacije bečke posade. Vladar se dozeve iz Badena u 10 sati prije podne u tako zvanu «Drinzenallee». O dolasku cesara i kralja doznalo je samo malo osoba. U Wittelsbaškoj ulici stajahu mnogobrojnih vala. Njegovo iz automobila grepe do zuitskoj livadnoj ke i vojnika vima vježbu du hvatili gjutim jepu niče se Dr. je vladar k. sakupio se voj i Marx. Svi se tiskali naredi dje. lmenito dje. domahivala koji su tog. podneva ož. stvori dvore. u Bellariu. je vladar u. kršću Kaiser. kotara okop. djeli su prod. kuhinji u C. ničke žene. kuhinja, us. imali proči. vanjem ove. stva odveze. dao više ba. pješačke pu. satnije mla. je resio vje. kruna 3. ra. i brončana. čja sa mače. fajna za bra. neobično od. likovao besp. stinom na p. ga pothvala. kruna drug. Baden, a sv. izrazio je s. 1. r. BEČ, 1. se prigodom bez incidenta su se mirno vlijeno da se. Te. Govor minist. ferenciji pro. BEČ, 3. stupičke Kuć. pročelnika s. nici češkog k. kazali. Ministar. danšnje nast. parlamentaru. na osnovu n. u Češkoj, ka. upogled nac. danas izvesti jasno osjeća, u interese če. trati, da je t. što je Nijem. postoji jedno. treba produč. ustrojiti jed. nije isključe. guće, jer ne d. garska i Bos. pitanja, da h. mogli priklu. jasno, da ak. da bude jedi. Njegova Veli. monarhije. O. uvjeta za mi. hvatati one. na putu što v. ljesnoj svezi. Megjutim i. težnja, pa se. nalnim zeljan. obazrivošću p. južnim Slaver. spodarskih k. nikakvo nast. podupirati ag. drugu razdra. štutje. Ovak. između narod. pobijati. Nar. mogu ni na n. Sva je ne. prla na vrsa. odluke. Govor. pasti na bojni. u prilog. Dri. našeg opskrbl. očajne. Izdrža. je pitanje o. prije nego se. stanovitih jam. energijom po. parlamentarni. Odsutnost dvi. ne postoje. Što. da se početa. nekoliko nedje. da se stvori je. cija. Ne radi. menta.

mesništve-
almaciji d.r
m u stanju

potpore

promijenjen
1917. i do-
očkama;
rastavnika i
narodnom
obiteljske
i prava na
1918. pravo
bije, ako se
jiničkih obi-

u faktičnih
videnjem i
se danom
povišenje
nja, koji je
a ako se
mjerodavan

stavanja
elka demo-
rad je poz-

rije, koje
e obdivene
u smrti ili
slučajevima
Aprila 1918.

raciji.
strana ze-
nimanje za
likom jku,
sobite naše
u svijetu,
ože da bar
liko Vlada
u pojedinih
ođe se god
ju ratnih i
eseca maja.

Mesečni
ngent u kg.
a zobnog
riža

1	24.511
2	1.522
3	3.570
4	395
5	13.410
6	6.933
7	1.260
8	3.780
9	1.392
10	420
11	315
12	893
13	2.802
14	61.251

a opskr-

u sjednica.
stvena na-
se uredi
u sjednici
emaljskog
ra, ratnih
megjutim
stotak, za
% na 3%.

loniju

anje djece
Hrvatskoj
plave, mo-
elji, protiv
elji, da se
ana prije
ocini, bu-
m slučaju

te Orah-
one djece
stradati,
uzmogu
u onim
ratnih ku-
de li mu
akovo će
e općine.
takogjer
ogju do

osađe.

alo je ju-
oknadno
r se do-
zvanu
doznalo
stajahu

mnogobrojna školska djeca, koja su cesaru kličo-
vala. Njegovo Veličanstvo izagje u «Prinzenallee»
iz automobila, popne se na konja i poteče uzla-
z grepce do četa, koje su se postavile u red na je-
zuitskoj livadi. On prokličje pred frontom svih do-
knadnih i pohodnih formacija, oslavlja mnoge časnike
i vojnike, a onda naredi, da se čete po vodova-
vima vještaju, te je prs tom izobitovano zgo-
dno hvatiti njihovu vrtnu ratnu izobitovano. Me-
gjutim jepučanstvo onih dijelova grada, koji grani-
če se Praterom, doznalo da je došao Cesar. Kada
je Vladaer kasnije automobilom prolazio kroz grad,
sakupio se narod u Wittelsbaškoj, Razumovskvje-
voj i Marxskoj ulici, te veselo pozdravljajuces Cesara.
Svi se tiskahu oko otvorenih vladarevih kola. Cesar
naredi da se vozi polako, da ne bude nezdode.
Imenito djeca i žene tiskale su se ka kolima te
domahivale cesaru i kralju rukama. I na Ringu,
koji su toga lijepoga suncem obasjanoga pred-
podneva vježivali mnogobrojni šetaoci, brizo se
stvorio doredivca. Kola vladarova zakrenuše za-
tatu u Bellariu. Kroz Burggasse i Goblonszasse pošao
je vladar na vježbalište Schmelz. Osobito na ras-
kršću Kaiserstrasse stajahu narod VII, XV. i XVI.
kotara kaiserstjen u gustim gomilama. Malo prije vi-
djeti su proci cesaricu, koja je još te boravila u rajnoj-
kulinji u Ottakringu. Sada su čekali vladara. Rad-
ničke žene, koje su netom donijele jelo iz ratnih
kulinja, ustaviše se sa djecom na putu, kojim su
imali proci Cesar i Cesarica. Dozdravljen kličo-
vanjem ovoga siromašnoga, ali vjernaoga pučan-
stva odveze se vladar u Schmelz. I tu je razgled-
dao više bataljuna. Kada je pregledavao dijelove
pješačke pukovnije br. 14. stajahu kao zapovjednik
satinje mladi časnik natporučnik Kern. Drsa mu
je resio viteški krs Leopoldova reda, red željezne
krune 3. razreda, vojnički krs za zasluge, srebrna
i brončana kolajna za vojničke zasluge, sva odličja
sa mačevima, kao i velika i mala srebrna ko-
lajna za hrabrost, Karlov krs i željezni krs. Ovaj
neobično odlikovani časnik opet se je ove zime od-
likovao besprimjerno hrabrošću u uspješnom vje-
štinom na posve osobiti način kod nekoga jurisno-
ga polhvata. Cesar ga opet odlikova redom željezne
krune drugog razreda. Cesar odveze se na to u
Baden, a vojničkom zapovjedniku bar. Kirbachu
izrazio je svoje potpuno priznanje.

1. maja u Beču i u Monarhiji.

BEČ, 1. U raznim bečkim kotarinama držale su
se prigodom prvog maja skušine, koje su protekle
bez incidentata vrijednih da se spominju; učesnici
su mirno razišli. I iz provincije nije dosad ja-
vljeno da se je ista zbilo.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

**Govor ministra predsjednika Seidlera na kon-
ferenciji pročelnika stranaka Zastupničke Kuće.**

BEČ, 3. Dod predsjedanjem predsjednika Za-
stupničke Kuće Grossa bila je danas konferencija
pročelnika stranaka Zastupničke Kuće. Predstavnici
českog i jugoslavenskog kluba nijesu se prikazali.

Ministar predsjednik Seidler istakao je dosa-
dašnje nastojanje vlade da stavi na dnevni red
parlamentarnih rasprava pitanje o reviziji ustava
na osnovu nacionalne autonomije. Glede promjena
u Češkoj, kaže, da to odgovara vladinu programu
upogled nacionalne autonomije, te se može već
danas izvesti na osnovu postojećeg zakona. Vlada
jasno osjeća, da se tim neće niti najmanje dirati
u interese češkog naroda. Česi neće valjda sma-
trati, da je taj plan po njih opasan jedino stoga,
što je Nijemcima simpatičan. Što se juga tiče, to
postoji jedno jugoslavensko pitanje, pa ga
treba proučavati. Govornik ne zna, hoće li se jednom
ustrojiti jedno jugoslavensko državo; to svakako
nije isključeno; ali ovdje o tome govoriti nije mo-
guće, jer ne dolazi u obzir samo Austrija, nego i U-
garska i Bosna. Govornik neće da se dotakne ni
pitanja, da li bi joj se pojedini austrijski krajevi
mogli priključiti. Kako god bilo, jedno je prilično
jasno, da ako do jedne države dogje, to bi moglo
da bude jedno državo koja bi bila pod žezlom
Njegova Veličanstva te sačinjavala integralan dio
monarhije. Ona ne bi smjela da postane uslijed
uvjeta za mir; a prije svega ne bi mogla obuh-
vatiti one dijelove austrijske države, koji leže
na putu što vodi na Jadransko More i koji su u
lijesnoj svezi sa njemačkim jezičnim područjem.
Megjutim i u ovim područjima ima nacionalnih
težnja, pa se već razumije, da se i sa ovim nacio-
nalnim željama južnih Slavena mora sa velikom
obzirivošću postupiti. Govornik priznaje, da bi se
južnim Slavenima moglo učiniti i kulturne i go-
spodarskih koncesije. Ali jedno treba upamtiti:
niti kako nastojanje u tom pravcu ne može se
podupirati agitacijama, što narodnosti jedna na
druhu razdražuju; ovo pače može samo da tim
štetuje. Ovakove agitacije, koje ugrožavaju mir
između narodnosti, on će zakonitim sredstvima
pobijati. Naravno je, da se takove agitacije ne
mogu ni na njemačkoj strani trpjeti.

Sva je naša vojnička i politička situacija dop-
rla na vršak. Narednih mjeseca pašće velike
odluke. Govornik je tvrdo uvjeren, da će ta odluka
pasti na bojnopolju nama i našim saveznicima
u prilog. Drilike našeg gospodarstva, poglavito
našeg opskrbljivanja vrlo su ozbiljne ali nipošto
očajne. Izdržavati do konačne sretno odluke, to
je pitanje o opstanku države. Zbog toga treba, da
prije nego se iznova sastane parlament, imamo
stanovitih jamstva, da će se vlada moći sa svom
energijom posvećivati ovim zadacima, i da je
parlamentarni zaplet neće u tome sprečavati.
Odsutnost dviju stranaka dokazuje, da ta jamstva
ne postoje. Stoga ministar predsjednik preporuča,
da se početak parlamentarnog rada odgodi za
nekoliko nedjelja, te da se za ovo vrijeme pokuša
da se stvori jedna snošljiva parlamentarna situa-
cija.

Ne radi se nipošto o isključivanju Parla-
menta.

Parlamentu ostaće vremena, da prije ljetnih
praznika otrsi državne potrebe. Razumije se, da
vlada ne misli na primjenjivanje paragrafa 14.
Za rasprave njemački radikalac Wolf izjavi
da podjela Češke u krugove nije jedno pogodovanje
Nijemaca, nego jedna državna nužda. Potpuno
isključivanje parlamenta ne bi bilo u interesu
Nijemaca.

Predstavnici drugih njemačkih stranaka
izraziše se za to, da se odgodi sjednica, ali da
se ne isključi parlament.

Sotijalni demokrat Adler protestova protiv
odgaganja parlamenta, a predstavnici drugih
stranaka, megu njima Poljaci, izjaviše se protiv
svakog, bilo i privremenog isključivanja parla-
menta.

Kako večernje novine pišu, parlament bi se
odgodio do 18 juna.

Carevinsko Vijeće odgojeno.

BEČ, 3. Cesar je ovlastio ministra predsjed-
nika, da odgodi Carevinsko Vijeće i da odmah
zapodjene pregovore da parlament mogne nanovo
raditi. Opisom ministra predsjednika na obe Kuće
carevinsko se Vijeće odgaja dana 4. maja.

BEČ, 4. Današnja «Wiener Zeitung» objavljuje
obrazloženje odgode. Tu se kaže: Mi smo u zadnjem
odlučnom fazi rata. Na istoku, nikakav nam ne-
prijetelj ne prijati: ali red je, da u tvrdj vjernoj
zajednici sa njemačkim carstvom i našim drugim
saveznicima prinudimo i ostale protivnike, da se
odreknu svojim neprijateljskih namjera. Žilavo
postojanje časna, dobrog, trajnog mira, to je glavni,
golemi zadatak, što je sudbina dosudila nama i
našim saveznicima. Poslije četiri godine teška
iskušenja, ona sada traže od nas najveće, konačno
naprezanje. U vojničkom pogledu možemo se po-
nositi sa već postignutim uspjesima, ali u gospo-
darskom pogledu dugo trajanje ratnog stanja učin-
ilo je, naravno, da teškoće neprekidno rastu.
Došlo je vrijeme najozbiljnijeg iskušanja. Osjetna
će olakšica tek onda nastupiti, kad bude osme-
tano provrijeti oni izvori pomoći, što smo stekli
snagom našeg oružja i pomirljivim duhom naših
nastojanja oko mira, i kad nam nova želva bude
donijeti plod našeg revnog rada.

U današnje doba, koje je puno nade ali te-
ško, treba da i Austrija uložiti svu svoju snagu u
korist velikog interesa. Treba da izostane sve ono,
što sprečava tu snagu da se slobodno razvija, što
jalovim trzavicama osujećuje jedan dio nje. Nema
tog, d-brog d'zavljanina, koji će posumnjati o isti-
nitosti ovog pojma. Megjutim, pored svega po-
žrtvovnog truda stranaka koje se ulažu za dr-
žavne interese, parlamentarni rad nije mogao da
se dovoljno prilagodi potrebama vremena. Djelo-
vanje starih prijepornih stavova i pojava ne ispun-
ljivih želja za budućnost sve jednako su spre-
čavali iskorišćivanje bogatih državnih energija i
udovoljavanje najemeritarnijih državnih nužda.

Parlamentarne razmirice sprejavahu svaku djelo-
latnost. Naprema ovim pojavama vlada je kušala
da u tijesnoj zajednici sa carevinskim Vijećem,
učini reda; ona se trudila, da probleme unu-
trašnje politike prenese na zemljište sistemats-
kog pretresanja, gdje bi se mogle, a da se ne
ugrozi uspješnom rješavanju najaktuelnijih zadaća,
priveći povoljnom otkusivanju. Ona je nastojala, da
u živahnom dotiru sa svim strankama, stvori onu
atmosfera uzajamnog povjerenja, u kojoj bi se
dali isključiti iz tekućeg parlamentarnog rada sve
državopravne prečke a prikupiti sve snage oko
zamašna gospodarskog programa. Da žalost, us-
pjeha nije bilo. Unatoč nekim pojavama, koje su
dosta nade pobugivale, pučko zastupništvo zasad
još nije moglo da se učvrsti i orijentuje.

U ovakim prilikama, kad bi carevinsko Vijeće
sada preuzelo svoje rasprave, ne bi situacije ni-
kako krenula na bolje; što više, može se predvi-
djeti, da bi se političke prečke posirile. U isto
vrijeme teškoće parlamentarne djelatnosti ugrožile
bi uspjeh onih gospodarskih zadataka, o čijem
uspješnom rješavanju dandanas sve odvisi.

S obziranjem na ove činjenice bilo je govornik
Vijeće po cesarskom ovlaštenju odgojeno. Ovo
se odgogjenje nadovezuje sa stanikom, koju
su obe Kuće autonomno učinile da nastane.

Ovo će se ograničavati na tako kratki
rok, da će se već prije ljetnih praznika moći da
otrse sve državne nužde, a da se ne primijeni
pravo prisilne naredbe. Do ponova sastajanja
parlamenta, koje će biti čim bude ikako moguće,
vlada će svu svoju energiju posvećivati gospo-
darskim problemima; zasad poglavito problemu pučkog
opskrbljivanja. Ona će nastojati, da pribavi pu-
čanstvu one olakšice, na koje ono ima puno
pravo, hvata svome požrtvovnom držanju. Ona će
se truditi da stvori u svakom pravcu preduvjete,
da se mogne uspješno izdržavati. Ali će se u
isto vrijeme najvremnije brinuti, da podupre po-
stojeću mogućnost sa sporazum i da napokon i
dozrije, da se domovina na taj način, pošto se
carevinsko Vijeće iznova sastane, može nanovo
obradovati neometanom ustavnim životu. Njen
cilj jest i ostaje taj, da se u povremeno svijetu
obezbriži mjesto, na kojemu ima da se slavno
održji i snažno razvija, kao miroljubiv, jak i vjeran
zaštitnik svojih narodâ i svih njihovih stališa.

Izvjestaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 3. Službeno se javlja:
3 maja 1918.

Talijansko bojište:
Jučer je borbeno djelatnost nanovo znatno
porasla na svoj talijanskoj fronti između Judikarja
i Jadranskog Mora.

Dana 1. maja natporučnik von Fiala odnio
je petnaestu, šesnaestu i sedamnaestu pobjedu u
zraku.

Poglavica generalnog štaba.

Izvjestaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 1. Wolff Bureau javlja:
Veliki glavni stan, 1. maja 1918.

Zapadno bojište:
Na bojnim frontama artiljerijski je boj oživio
u pojedinim odsječcima. Poslije jakog djelovanja

vatrom dugojše neprijateljski djelimični napadi
južno od Villers-Bretonneuxa i na zapadnoj obali
Austaloma, napadaju zarobimo nekoliko ljudi.
Uostalom, pješadija se ograničavala na izvide. Na
lothringškoj fronti nastavila se življa neprijateljska
djelatnost.

Na Istoku:
U Ukrajini otisnismo se iz linije Ekate-
rinoslav-Harkov i stupismo na područje Doneza.
Na Azovskom Moru zapremili smo Taganrog.

Prvi general, kvartirmajstor Ludendorff.

**Sinočni izvještaj njemačkog velikog
glavnog stana.**

BERLIN, 3. (na večer). Wolff Bureau javlja:
U južnoj Finskoj potukli smo i uništili ne-
prijetelja u petrodnevnoj bici kod Lahti i Taves-
tehusa; zarobili smo 20.000 ljudi.

Sa ostalih bojišta ništa novo.

N. V. Cesar Karlo na fronti.

BEČ, 3. Cesar je krenuo jučer na frontu;
prate ga poglavica generalnog štaba barun Arz i
njemački vojnički opunomoćenik generalmajor
Cramon.

Vrhovno savezničko ratno vijeće u Abbeville.

DARIZ, 3. (Agencija Havas). Vrhovno savez-
ničko ratno vijeće sastalo se u Abbeville pod predsjed-
jedanjem ministra predsjednika Clemenceaua. Tu
su bili Lloyd George, Orlando, engleski ministar
rata Milner, general Foch, predstavnik vrhovnog
savezničkog ratnog odbora, maršal Haig, general
Petain, poglavica engleskog generalnog staba,
general Wilson, prvi pomorski lord admiral Wemyss,
poglavica generalnog staba francuske mornarice
admiral de Bon. Na konferenciji, koja je potrajala
dva dana, sva su se vojnička pitanja odmah ispi-
tala te su se u potpunosti rješila.

Pregovori s Rumunjskom.

BUKURESTA, 3. Turski ministar spoljašnjih
posala i bugarski ministar predsjednik stigli su
amalo. Ovako su delegacije savezničkih vlasti iznova
na okupu. Pošto su se zadnjih dana riješila neka
još ne rezbistrena pitanja, to se pregovori primiču
svome kraju.

Telegrami della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

**Il discorso del ministro presidente Seidler
alla conferenza dei capigruppo alla Camera dei
Deputati.**

VIENNA, 3. Sotto la presidenza del presi-
dente della Camera dei deputati Gross, ebbe luogo
oggi la conferenza dei capigruppo della Camera;
i rappresentanti del club ceco e del club jugo-
slavo erano assenti.

Il ministro-presidente Seidler rilevò la pre-
mura che finora si diede il Governo per porre al-
l'ordine del giorno una discussione parlamentare
sulla questione della revisione della costituzione
a base dell'autonomia nazionale. Quanto alla
Boemia, dice che quantovisi vi avrebbe a fare
corrisponderebbe al programma del Governo rela-
tivamente all'autonomia nazionale e potrebbe
oggi stesso essere posto in esecuzione in base
alle leggi vigenti. Il Governo intuisce chiaramente
che con ciò non viene recato alla popolazione
il menomo danno. Del solo fatto che un piano
è simpatico ai Tedeschi, esso non può venir con-
siderato come pericoloso per i Cechi.

Per ciò che riguarda il sud, una questione
jugoslava esiste, ed ha bisogno di essere trattata.
L'oratore non sa se un giorno sorgerà uno
stato jugoslavo; ciò non è certo escluso; ma è
impossibile parlarne qui, perché l'Austria prendere
in considerazione non soltanto l'Austria, ma anche
l'Ungheria e la Bosnia. L'oratore non intende
nemmeno parlare della questione se singole regioni
dell'Austria potrebbero venir annesse a questo
stato. Una cosa sola è ben chiara, cioè che qualora
un tale stato dovesse sorgere, potrebbe trattarsi
naturalmente soltanto di uno stato sotto lo scettro
di Sua Maestà e che formi parte integrante della
Monarchia; esso non avrà a derivare dalle
condizioni di pace, e soprattutto non vi potrebbero
essere comprese quelle parti di territorio dello
stato austriaco che trovansi sulla via che conduce
all'Adriatico, strettamente vincolate col territorio
linguistico tedesco. Ora anche in queste regioni
esistono aspirazioni nazionali, e naturalmente
questi desideri nazionali dei Jugoslavi vanno trattati con
ogni circospezione. L'oratore ammette che di fronte
ai Jugoslavi sarebbero possibili concessioni in li-
nea di coltura ed in linea economica; ma è certo
che tutte le premure benevolente a ciò rivolte
non potrebbero venire favorite, bensì unicamente
pregiudicate, da agitazioni aizzanti fra di loro le
nazionalità. A tali agitazioni che costituiscono un
pericolo per la pace fra le nazionalità, egli vuole
quindi opporsi coi mezzi legali. Va da sé che tali
agitazioni non verranno tollerate nemmeno da
parte tedesca. Tutta la nostra situazione militare
e politica è giunta al culmine. I prossimi mesi
rechereranno la grande decisione. Egli è fermamente
convinto che le decisioni che si compiranno sui
campi di battaglia saranno a favore nostro e dei
nostri alleati. Le nostre condizioni economiche,
particolarmente quelle d'approvvigionamento sono
assai gravi, però non del tutto disperate.

Resistere ora sino alla definitiva felice de-
cisione è questione d'esistenza dello Stato.
E' perciò necessario che, prima della ripresa,
dell'attività parlamentare, sussistano certe garanzie
che il Governo, indisturbato da scompigli parla-
mentari, possa dedicarsi a questo compito con
tutte le sue forze. L'assenza di due partiti prova
che queste garanzie non sussistono. Il ministro
presidente raccomanda quindi che si differenzino
alcune settimane la ripresa dei lavori parlamentari
per tentare frattanto di creare una situazione
parlamentare possibile. Non si tratta affatto di met-
tere da parte il parlamento.

Al parlamento rimarrà tempo bastante per
esaurire i bisogni dello Stato prima delle vacanze
estive.

Il Governo naturalmente non pensa ad ap-
plicare il § 14.

Durante la discussione Wolf — tedesco ra-
dicale — dichiarò che la ripartizione della Boemia
in circoli non costituirebbe un favoreggiamento dei
Tedeschi, bensì una necessità di Stato. Don sta
nemmeno nell'interesse dei Tedeschi che il parla-
mento venga completamente messo da parte.

Anche i rappresentanti degli altri partiti
tedeschi si pronunciarono a favore di un aggio-
ramento delle sedute parlamentari, però contro
l'eliminazione del Parlamento.

Il socialista democratico Adler protestò contro
l'aggiornamento del parlamento.

Anche i rappresentanti degli altri partiti, fra
i quali i Polacchi, si pronunciarono contro qual-
siasi anche transitoria eliminazione dello parla-
mento.

A quanto recano i giornali l'aggiornamento
del parlamento dovrebbe durare fino al 18 giugno.

**Bollettino dello stato maggiore generale
austro-ungarico.**

VIENNA 3. Si comunica ufficialmente:
3 maggio 1918.

Teatro della guerra italiano:
Ieri su tutto il fronte italiano, fra le Giudi-
carie e l'Adriatico, crebbe di nuovo considerevol-
mente l'attività combattiva.

Il giorno 1 maggio, il primo fronte von Fiala
riportò la sua 15.a, 16.a e 17.a vittoria aerea.

Il capo dello stato maggiore generale:

**Bollettino del grande quartiere generale
germanico.**

BERLINO, 3. Il Wolff-Bureau comunica:
Grande quartiere generale, 3. maggio 1918.

Teatro della guerra in singoli settori:
Sui fronti di battaglia in singoli settori si
ravvivò la lotta d'artiglieria. Ad una vigorosa az-
zione a fuoco fecero seguito attacchi parziali a
sud di Villers-Bretonneux e sulla riva occidentale
dell'Avre. In una contropunta abbiamo fatto dei
prigionieri. Del resto la fanteria si limitò a rico-
gnizioni. Sul fronte lorenese si mantenne una più
vivace attività nemica.

In oriente:
Dell'Ucraina, dalla linea Ekaterinoslav-
Harkov siamo penetrati nella regione del Donez.
Sul Mare d'Azov abbiamo occupato Taganrog.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

Bollettino (ufficiale) della sera.

BERLINO, 3. (ufficiale) Sera. Nella Finlandia
meridionale, in una battaglia durata 5 giorni presso
Lahti e Tavesiehus, abbiamo battuto ed annientato
il nemico. Abbiamo fatto 20.000 prigionieri.

Dagli altri teatri della guerra nulla di nuovo.

**Il consiglio supremo di guerra degli alleati
in Abbeville.**

DARIZ 3. (Havas) In Abbeville, sotto la pre-
sidenza del presidente dei ministri Clemenceau,
si è adunato il consiglio supremo di guerra degli
alleati. Vi intervennero: Lloyd George, Orlando,
il ministro inglese della guerra Milner, il gene-
rale Foch rappresentante del comitato supremo
di guerra degli alleati, inoltre il maresciallo Haig,
il generale Petain, capo dello stato maggiore ge-
nerale inglese, il generale Wilson, il primo lord
della Marina, ammiraglio Wemyss, ed il capo
dello stato maggiore generale della marina fran-
cese ammiraglio de Bon. — Nella conferenza, che
durò due giorni, furono esaminate tutte le questioni
militari del momento e risolte di pieno accordo.

P. KASANDRIC odgovorni urednik.
Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom smrti moje nezaboravne majke
Kate

STANIĆA
SITENJE 1918.

dužnosti mi je da izrazim vječitu harnost svim
onim plemenitim osobama koje su nastojale da
oblaže moju žalost. Na osobiti način zahvaljujem
m. p. mjesnom župniku Dn. Ljubo Bačić, župniku
Mrcina, g. Vici Vodopiću, liječniku Dr. J. Vagneru
koji je nastojao da je otme nemiloi smrti. Također
gjer vječna harnost obitelji pradučitelja M. Memeda,
uglednim obiteljima Bećira i B. Sablića, te svim
seljanima. Dječica i školskoj djeci, koji je doprinosio
do vječnog počivališta. Svima Bog stostruko na-
platio.

Diočice, 24. travnja 1918.
Ozaloščena kći Jelka Vukas, učiteljica.

Zahoranta (naučnika)

jednu sluskinju koja
za svoj otac Zubar
K. Neumayer, ulica Tribunalna; predstaviti se od 1-2.

Aglio.

Tengo pronto in vendita
ancora alcuni quintali di
aglio a Cor. 550 per 100
Klg., franco Zora, pagatura.

MARCELLO PATTIERA — ZARA.

Telegrammi: Pattiera — Zora.

S

Cijena je
Kr. 15.—; san
Na polugodište

Prigoda

Sutra s
lijca Zita sv
cvijeću, a ka
diše iz cijele

Tkogod
ljicu, osobito
se ističe ne
je uistinu z
dobroživog s
izraz beskon
koji vidi: sv
pridize patni
uzvišene gos
gornje, nježn
gleda blago
smučuje, ka
odlučno i up

Ta beske
i kraljice, koj
se i očituje:
drevne moćn
primjerima:

Ovaj d
osjećaj nje
čanstvo od c
posvetio ned
Ziti, te je i u
nimljivih stv
Vel čanstva,
ugoditi čitao
podatke iz ov

Ime nje
stacitas) (šulj
vijeku neku
je mirno i
živjela pobo
kolu, u mje
stekla toliko
glesili svetice
Sveta Zita i
ljubivih žens
odličnih poro
da se kćorim

Roditelji
boka religioz
menito gojen
čudo, da je
ovom duhu,
markiza Mari
scima, da s
s osobitom lj
djevojčicama,
Socijalni
nježnoj dobi
tražiti bijedni
darivala jedn
šivala. Veom
k bolesnoj dje

Don Marko Vez

S K

Davno se
i žestine krvav
čerašnjega po
A kako i
— Šimun
na dno.

— Aja o
— Šimun
bi ga se prsto
— Nije t
govori!

— Ma ka
mješine dajes
— Ni ta
Šimun nije tak
«fanat» na vra
gića trudima d
— Da št
ko da su te k
je gore poviš
mjerio?

— Bura,
vidiš ispred se
— Ma ka
lijetni, blagi i
pamitim?

— E ovj
krajeva druma,
— Da tk
prlj i okrvavi

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun. Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosa svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

Jadranska banka
podružnica Split

počam od
1. siječnja 1917
plaća na uložnim knjižicama
3³/₄ kamata.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

R. VLAHOV
ZADAR

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Fratelli Mandel & Nipote BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000. in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000. in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ. Cor. 300.000. in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000. in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da f. chi 400. Vinc. principale f. chi 600.000. in rate mensili di Cor. 8. Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000. in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro le perdite derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamačuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

INTERESANTNA NOVOST!

za sve postolarnice, postolare i t. d. uklanja sve mane drugih zaštitnih i nadomjesnih poplata

Gibljiv-elastičan poplat od pletene željezne žice

nevidljiv pričvršćen na postol. Tih, lagan hod. Duzanje isključeno. Može se lako pribiti i odalečiti nakon istrošenja.

Najbolja, najtrajnjia zaštita za poplate.

Proizvaga se u 3 različitim veličina: I. u Br. 30, 22, 24, 36, 38, 40, 42, 44 i 46.

Cijena po jedinom paru uključivo čivo vijke za pričvršćivanje Kr. 5.20. Grosistima i veptovnicama znatan popust.

Parovi šalju se na uzorak uz potuže Kr. 5.50 uključivo poštarinu i pakovanje ili uz isplatu unaprijed.

Isključiva prodaja za Dalmaciju, Bosnu-Hercegovinu i Istru kod tvrtke **BRAČA KLEIN — ZADAR (Dalmacija).**

Acetilenskih lampa i gorila (beccucci)

svake vrsti

ZASTUPSTVO - ZADAR
Doštanski pretinac 74.

Naklada školskih knjiga i dopisnica

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 12 do 30 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 60 h. — Feldpost 1000 komada — Cigaretnog papira: «Riz Abadije» I. 60/100 Kr. 16.—, II. 100/100 Kr. 15.— «Austria» 100/80 Kr. 6.—, «Samum» II. 120/80 Kr. 15.— — Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Smalliranih tablica za groblje sa i bez fotografije

Električna Baterija Kr. 3.-
komplet Kr. 6.-

== za dućane i za urede. ==

Novost! Slika N. V. Cara **KARLA I.** u bojama, veličina 73x50, Kruna 3*50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Spaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 10, sa gvozdenom žicom 3 m/m kg. K. 10.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Špediter i ovlaštteni Trgovačko-Pomorski Mešetar. * * *

Zastupstva za špediterske poslove: Zadar, Split, Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Trst, Rijeka, Prag, Adrianopol, Aussig, Beograd, Brača, Brünn, Buchs, Budapest, Constantinopol, Hamburg, Lindau, Rotterdam, Salonique, Frankfurt, Beč.

Preuzimlje narudžbe svakovrsnih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak uz tvorničku cijenu. Brza izradba.